

Näringsdepartementet
Energi
Att: Erik Thornström
103 33 Stockholm

Lina Palm
Lina.Palm@skogsindustrierna.org
08-762 79 49
070-397 14 49

n.remisser-energi@enterprise.ministry.se
registrator@enterprise.ministry.se
erik.thornstrom@enterprise.ministry.se

2011-09-20

TPA-utredningens betänkande "Fjärrvärme i konkurrens" SOU 2011:44

Skogsindustrierna har beretts möjligheten att lämna synpunkter på rubricerat direktivförslag. Skogsindustrierna stödjer även det remissvar som lämnas in av Industrigruppen Återvunnen Energi. Nedan följer våra kommentarer.

SAMMANFATTNING

- Skogsindustrierna tillstyrker att utredningens grundläggande förslag om generellt tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten införs utan undantag. Detta förslag är något som både kunder, industri och samhälle vinner på i längden.
- Skogsindustrierna bifaller förslaget om reglering av fjärrvärmenäten för att undvika onödiga kostnader för uppbyggnad av parallella nät.
- Skogsindustrierna ställer sig bakom förslaget om åtskillnad av handel, produktion och distribution vad gäller fjärrvärme.
- Skogsindustrierna betonar vikten av att konkurrensneutralitet råder på de lokala fjärrvärmemarknaderna, detta uppnås till exempel genom goda sanktionsmöjligheter för tillsynsmyndigheten.
- Skogsindustrierna tillstyrker förslaget om utvärdering av reformen men föreslår att utvärderingen sker först fem år efter ikraftträdandet.

ALLMÄNT

Skogsindustrierna är Sveriges största producent och konsument av bioenergi. Våra processer är till mer än 93 % fossilfria och förutom våra kärnprodukter massa, papper och sågade trävaror är vi stora leverantörer av såväl bioenergi i form av grot (grenar och toppar) som av restenergier i form av fjärrvärme. Användandet av vår industris restprodukter är självklart positivt för företagen men framförallt för samhället, resurseffektiviteten och för Sveriges möjlighet att nå klimatmålen.

Föreningen Sveriges Skogsindustrier
Storgatan 19, Box 55525, 102 04 Stockholm
tel 08-762 72 60 fax 08-611 71 22
Servicebolag Arbio AB org. nr 55 60 67-2924

DAGENS SYSTEM

Dagens fjärrvärmelagstiftning innebär en möjlighet för industrin att förhandla med nätägaren om värmeleveranser, det finns däremot ingenting som hindrar nätägaren från att neka industrin tillträde. Industrins förhandlingsposition i en sådan situation blir minst sagt underlägsen. Det finns flera fall när stora leveranser av industrins restenergier hade kunnat ske, men där ägarna till fjärrvärmenäten inte varit intresserade av konkurrens om fjärrvärmekunderna. I Oskarshamn erbjöd Skogindustriernas medlemsföretag Södra, kommunen att använda restvärme från massabruket Mönsterås. Trots att denna lösning säkerligen hade varit bäst såväl för kommuninvånarna (med lägre priser) som för den samhällliga resurseffektiviteten valde kommunen att säga nej. Idag har Oskarshamns kommun istället lämnat in ansökan om miljötillstånd för att bygga en ny kraftvärmeanläggning.

Det finns idag styrmedel som gör det mer lönsamt att producera biobaserad el, elcertifikatsystemet. Även om systemet fyller sin funktion och driver fram nya bioeldade kraftvärmeverk är det viktigt att samhället först använder de resurser som redan finns tillgängliga, innan nya ska tas i anspråk. Den svenska bioråvaran är förnybar, hållbar och mycket eftertraktad eftersom den kan omvandlas till många olika produkter. Att producera ytterligare värme av ved när det finns outnyttjad värme att tillgå borde inte vara ett prioriterat användningsområde. Elcertifikatsystemets funktion, i kombination med den monopolsituation som idag råder på fjärrvärmemarknaden bidrar tyvärr till många onödiga och kostsamma nyinvesteringar i värmeproduktion.

UTREDNINGENS FÖRSLAG

Generellt tillträde till alla nät

Utredningen föreslår generellt tredjepartstillträde till Sveriges samtliga fjärrvärmenät. Skogsindustrierna välkomnar denna utredningens grundslutsats. För att uppnå en fullständigt fri konkurrens på fjärrvärmemarknaden är ett fritt tredjepartstillträde en förutsättning. Detta förslag är något som både kunder, industri och samhälle vinner på i längden.

Industriföretagen har krav på att leverera vinst. Användandet av företagens restenergier bidrar inte nämnvärt till denna vinst, men det innebär en möjlighet för företagen att ytterligare bidra till samhällets funktion. Det är viktigt att industriföretagen har lika villkor som fjärrvärmebolagen när det gäller tillgången till befintliga nät. Det är i slutändan endast de investeringar i form av nya transmissionsledningar och förändringar på anläggningen som är företagsekonomiskt lönsamma som kommer att genomföras. Dessa möjliga investeringar kommer å andra sidan att bli fler i och med införandet av tredjepartstillträde.

Tillgängligheten till fjärrvärmenät är också en förutsättning för att industrin skall kunna energieffektivisera ytterligare. Många effektiviseringsprojekt faller idag på att industrin inte har avsättning för den värme som produceras vid åtgärder, t ex rökgaskondensering. Idag finns det tillfällen när myndigheter försöker tvinga fram

denna typ av effektiviseringsåtgärd utan att det finns någon avsättning för utvunnen värme. En sådan typ av styrning är inte till gagn vare sig för industrin eller samhället så länge inte restenergierna kan användas.

Reglering av distribution

Skogsindustrierna står bakom utredningens förslag att fjärrvärmenäten ska regleras eftersom det inte är samhällsekonomiskt försvarbart att bygga upp flera parallella nät. De erfarenheter som finns från el- och gasnäten bör användas för att göra regleringen kostnadseffektiv. Det är viktigt att beräkningar av nättariffer utgår från bokförda värden och inte nuvärdeskalkyler eller återanskaffningsvärden. I de senare fallen finns stora risker att nätägaren överkompenseras för investeringar som gjorts långt bak i tiden. I likhet med el- och gasmarknaderna så torde risken för fjärrvärmenätsägaren vara mycket låg, något som också borde återges i tariffen.

Åtskillnad mellan handel, produktion och distribution

Skogsindustrierna välkomnar utredningens förslag om åtskillnad mellan produktion, distribution och handel med fjärrvärme. Detta förslag är en förutsättning för att konkurrens ska kunna uppstå. Att denna åtskillnad villkoras av att det faktiskt finns en konkurrenssituation är effektivt, och gynnsamt för fjärrvärmekunderna. I utredningen finns dock ett förslag om undantag för små nät, även om det finns industrier som skulle kunna leverera restenergier till nätet. Skogsindustrierna anser att denna typ av undantag endast ska göras i särskilda fall. Risken är annars att vissa leveranser av restenergier kommer att utebli, även om dessa flöden är små så kan de sammantaget vara stora potentialer som inte kommer att utnyttjas om man har ett generellt undantag för små nät.

Konkurrensneutralitet

Då fjärrvärmebolagen i många fall är kommunala finns det en risk att lokala politiker väljer att värna den egna produktionen och försäljningen framför användandet av restenergier och möjligheten till lägre priser för kunderna. I den nya fjärrvärmelagen är det därför nödvändigt att sanktionsmöjligheterna mot aktörer som inte agerar konkurrensneutralt är stora.

Uppföljning och utvärdering

De föreslagna förändringarna i fjärrvärmelagen är stora. Skogsindustrierna anser att det är viktigt att ändringarna följs upp men eftersom det är stora investeringar som ska till stånd är det rimligt att uppföljningen utförs tidigast efter 5 år, istället för de föreslagna 3 åren.

Stockholm den 20 september 2011

SKOGSINDUSTRIERNA

Lina Palm
Energidirektör

Skogsindustrierna är massa- och pappers- samt den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk och cirka 140 sågverk samt ett antal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Skogsnäringen sysselsätter direkt drygt 80 000 personer och exporterade för 129 miljarder kronor (2010). www.skogsindustrierna.org ,Box 55525, 102 04 Stockholm, tel +46 8 762 72 00